

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI**

TASDIQLAYMAN

Toshkent tibbiyot akademiyasi o'quv
ishlari bo'yicha prorektori, professor
Sh.A.Boyumuradov

«2023-y.»

**“Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya”
mavzuli malaka oshirish kursi o'quv dasturi**

(o'qish muddati – 72 kredit)

Toshkent – 2023

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

MINISTRY OF HEALTH OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
TASHKENT MEDICAL ACADEMY

100109, Toshkent sh., Farobiy ko'chasi -2-uy. Tel.: (+998-78) 150-78-25, (+998-71) 214-83-11 Fax: (+998-78) 150-78-28
Website: www.tma.uz, e-mail: info@tma.uz

2023 yil "3" iyun

01-04222 - son

**Toshkent tibbiyat akademiyasi Ilmiy kengashining 2023-yil 31-maydag'i
11-sonli bayonnomasidan ko'chirma**

Ilmiy kengash raisi t.f.d., professor A.K.Shadmanov

Ilmiy kotib: t.f.d., professor G.A.Ismailova

Qatnashdilar: kengash a'zolari (71 kishi)

Kun tartibi:

4. O'quv, o'quv-uslubiy qo'llanmalar, monografiya va uslubiy tavsiyanomalar tasdig'i.

ESHITILDI:

Toshkent tibbiyat akademiyasi O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i F.X.Azizova so'zga chiqib, Vrachlar malakasini oshirish kafedrasи assistenti O.A.Mirzabekova tomonidan o'zbek tili lotin alifbosida tayyorlagan «Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya» nomli (72-kredit soat) malaka oshirish o'quv dasturi bilan Ilmiy kengash a'zolarini tanishtirdi va tasdiqlash uchun ovozga qo'ydi.

QAROR QILINDI:

Toshkent tibbiyat akademiyasi Vrachlar malakasini oshirish kafedrasи assistenti O.A.Mirzabekova tomonidan o'zbek tili lotin alifbosida tayyorlagan «Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya» nomli (72-kredit soat) malaka oshirish o'quv dasturi tasdiqlansin.

Ilmiy kotib

G.Ismailova

Ijrochi: Sh.Iskandarov
ID: 392965
Sana: 03.06.2023

1.KIRISH

1.1.Maqsad: Oilaviy tibbiyat sohasida faoliyat yurituvchi oilaviy shifokorlar va terapevtlar bilimlarini zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyat tamoyillariga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlar bilan ularning malakaviy xarakteristikasiga mos holda oshirish.

1.2.Vazifalar: Mavzuli malaka oshirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili boyicha, zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyatga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashxislash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarini mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish.

1.3.Ta'lim oluvchilar kontingenti: Qishloq uchastka shifoxonalari, oilaviy shifokorlik punktlari, qishloq va shahar oilaviy poliklinikalari, ko'p tarmoqli markaziy poliklinikalar terapevtlari va oilaviy shifokorlari.

1.4.Dasturning dolzarbliyi

Oilaviy tibbiyat sohasida faoliyat yurituvchi shifokorlar malakasi oshirish aholiga hozirgi davr talablariga mos ravishda zamonaviy, malakali sifatli tibbiy xizmat ko'rsatishni ta'minlaydi.

Sog'lijni saqlash tizimining butun dunyo bo'yicha rivojlanish tajribasi shuni ko'rsatadi, aholiga sifatli profilaktik yordam ko'rsatuvchi yuqori malakali oilaviy shifokorlar, terapevtlar va pediatrlardan tashkil topgan samarali oilaviy tibbiyat faoliyati ixtisoslashtirilgan yordamni kuchaytirishdan ko'ra iqtisodiy foydaliroqdir.

Oilaviy shifokor (OSh) aholiga yoshi, jinsi yoki kasallik turidan qat'iy nazar, keng ko'lamli va uzlusiz tibbiy yordam ko'rsatish uchun umumiyligi tibbiyat amaliyoti faniga mos keluvchi asosiy bilim va ko'nikmalarini egallagan bo'lishi lozim. OShning asosiy vazifalari – aholining salomatligini saqlash, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va kasallikkarni oldini olishdir. Profilaktik, davolash va palliativ yordam oila va jamiyat uchun o'tkazilib, uni patsient hayotining jismoniy, ruhiy, ijtimoiy va madaniy tomonlarini hisobga olgan holda, sog'lijni saqlashning boshqa soha mutaxassislari bilan hamkorlikda olib boriladi. Bulardan, poliklinik tizimdagagi terapevtlar va pediatrlarning hissasi kattadir. Mutaxassis tomonidan egallangan bilimlarning deyarli yarmisi, u o'z bilimini oshirmsa, har besh yilda eskirish tendentsiyasiga egaligini bilgan holda, OShlar va terapevtlar patsient uchun samarali, xavfsiz va qulay bo'lgan malakali tibbiy yordam ko'rsatishi uchun o'zining bilim va ko'nikmalarini doimo, tizimi ravishda oshirib borishi lozim.

“Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzusidagi malaka oshirish kursi o'quv dasturi qishloq uchastka shifoxonalari, oilaviy shifokor punktlari, qishloq va shahar oilaviy poliklinikalari, ko'p tarmoqli markaziy poliklinikalar terapevtlari, oilaviy shifokorlari va boshqa, o'z bilimini takomillashtirishni rejalashtirgan poliklinik shifokorlar uchun mo'ljallangan bo'lib,

ularning ovqat hazm qilish kasalliklari bo'yicha bilimlari va ko'nikmalarini mutaxassislikning malakaviy talablariga mos ravishda oshirishiga qaratilgandir.

O'quv dasturining dolzarbligi amaliyotga asoslangan va muammolarga yo'naltirilgan yondoshuv asosida amaliy tibbiy yordamning zamonaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib, o'quv materiallari va jarayonlar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash tizimining va mutaxassislikning o'ziga hos kasbiy ehtiyojlariga qaratilgan. Dastur asosiy va eng yangi adabiyotlardan, chet el olimlarining tarjima qilingan adabiyotlaridan, milliy va jahon standartlari asosida tuzilgan me'yoriy hujjatlardan, shu bilan bir qatorda, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami doirasidagi me'yoriy hujjatlar asosida tuzildi. Bular quydagilardir:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.05.2019 yildagi PQ-4310, "Tibbiyot va Farmasevtika ta'limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori,

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.04.2020 yildagi PQ-4666, "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzlusiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora tadbirlari to'g'risida" qarori

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.09.2017 yildagi № 769-sonli "Tibbiy kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 13.09.2017 yildagi № 718-sonli "Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarida tibbiy xizmatlar sifatini yaxshilashga, o'tkazilayotgan profilaktika tadbirlarining samaradorligi uchun mas'uliyatni oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida",

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020-yil 15.06. N160 Buyrug'i "Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha me'yoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risida",

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yildagi № 363-sonli va 2021 yil 15.02. dagi №31-sonli "O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining tizimidagi tibbiyot muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjatlarni tasdiqlash haqida" buyrug'i;

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2022-yil 17.01 N16 sonli buyrug'i,

"O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tizimidagi ambulatoriya-poliklinika muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjat shakllarini takomillashtirish to'g'risida";

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tibbiyot muassasalari xodimlarini moddiy qo'llab-quvvatlash hamda rag'batlantirishni kuchaytirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2022 yil 17 maydagi PF-136-son Farmoni ijrosini ta'minlash to'g'risida

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 08.09.2017 yildagi № 517-sonli "Toshkent shahar ko'p tarmoqli markaziy va oilaviy poliklinikalar faoliyatini tashkil etish xaqida" buyrug'i;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-2021 yillarda O'zR rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma’naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 yil;

“Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Farmoni;

“Dori vositalarni noqonuniy aylanishining oldini olish choralarini kuchaytirish to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Qarori;

“Huquqiy monitoringning zamonaviy mexanizmlari asosida qonun hujjatlari ijrosining samaradorligini oshirish chora tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.11.2019 yildagi Qarori;

“Reproduktiv yoshdagি ayollar, homiladorlar va bolalarga ko‘rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirish va ko‘lamini yanada kengaytirish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 09.11.2019 yildagi Qarori;

“2017-2021-yillarda mamlakatimizni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.02.2017 yildagi Farmoni;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma’naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 y.

1.5.Dastur hajmi. Hozirgi vaqtda qishloq uchastka shifoxonalari, oilaviy shifokor punktlari, qishloq va shahar oilaviy poliklinikalari, ko‘p tarmoqli markaziy poliklinikalar terapevtlari, oilaviy shifokorlari va OSh-terapevtlar uchun “Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzusidagi mavzuli malaka oshirish davomiyligi 2 hafta bo‘lib (72 kredit-soat), bu vaqtda shifokor sog‘liqni saqlashning birlamchi bo‘g‘inida ishlash uchun kerak bo‘lgan zamonaviy bilim va ko‘nikmalarini egallaydi.

1.6.O‘qish shakli: “Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzusidagi mavzuli malaka oshirish kursi ishdan to‘liq ajralgan holda o‘tkazilib (alohida ko‘rsatmalar bundan istisno), ilg‘or pedagogik va innovatsion-interfaol ta`lim texnologiyalarini yordamida amalga oshiriladi.

1.7.Mashg‘ulotlarni o‘tish tartibi: kuniga 6 kredit-soat, haftasiga 36 kreditdan, 8.30 dan 13.20 gacha, 40 daqiqalik tushlik tanaffus va har 2 akademik soatli (80 daqiqa) mashg‘ulotdan so‘ng 10 daqiqalik tanaffus. Dasturning umumiy davomiyligi – 72 kredit (2 hafta).

1.8.Malaka oshirishdan so‘ng beriladigan hujjat. “Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzusidagi mavzuli malaka oshirish kursini tugatib, yakuniy imtihonlarni muvaffaqiyatli topshirgandan so‘ng, unga tegishli namunadagi sertifikat\guvohnoma topshiriladi.

2.REJALASHTIRILAYOTGAN TA'LIM NATIJALARI

2.1.“Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzusidagi malaka oshirish kursi o‘quv dasturini egallash natijasida takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo‘lgan kasbiy kompetentsiyalar ushbu mutaxassislikning malakaviy xarakteristikasiga mos ravishda amalga oshiriladi.

Umumiy kompetentsiyalar: inson oshqozon-ichak tizimi a’zolarini funksional holati, oilaviy shifokor faoliyatida oshqozon-ichak kasalliklarning asosiy klinik belgilari va ularni oldini olish, kasalliklarni erta aniqlash, davolash va bemorlarni dispanser kuzatuvi. Shifokorga biriktirilgan aholini profilaktik tibbiy ko‘riqdan yuqori malakali o‘tkazish. Biriktirilgan hududda epidemiologik holatni tahlil etish usuli. Asosiy demografik ko‘rsatgichlarni hisoblash va tahlil qilish. BTSYO muassasalarida asosiy, yangi tibbiy hujjatlarni to‘g‘ri olib borish. Tibbiy ijtimoiy va hamkorlik faoliyati olib borish, kelishmovchiliklarni hal etish, hamkasabalar, patsientlar va ularning yaqinlari bilan to‘g‘ri muloqot qilish.

Kasbiy kompetentsiyalar: oshqozon ichak tizimi a’zolar kasalliklarini erta aniqlash, tashxislash, zamonaviy standartlar bilan davolash, samarali oldini olish, maslahat berish, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi tasdiqlagan va tavsiya etgan standartlar asosida yuqori sifatli tibbiy yordam ko‘rsatish; o‘z faoliyatini jamiyatda qabul qilingan ma`naviy-huquqiy me’yorlarga ko‘ra yuritish, konfidentsial ma’lumotlar bilan ishslashda shifokorlik etikasi, qonunlar, me’yoriy-xuquqiy talablarga rioya qilish, shifokorlik sirini saqlash.

“Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzusidagi malaka oshirish kursida tahsil olish davomida olingan ma’lumotlar asosida aholining salomatligini saqlash, ichki a’zolar kasalliklarini erta aniqlash, davolash-profilaktika chora-tadbirlarini rejalshtirish va o‘tkazish, asoratlarni oldini olish, kasalliklarga olib keluvchi havf omillarini aniqlash va ularni modifikatsiyalash, aholida o‘z salomatligini saqlash, sog‘lom turmush tarzi va sog‘lom oilani shakllantirish bo‘yicha sanitariya-targ‘ibot ishlarini olib borish.

3.DASTUR MAZMUNI

3.1.“Oilaviy tibbiyotda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari. Gepatologiya” mavzuli malaka oshirish dasturining o‘quv rejasi (72 kredit-soat)

№	Modul, bo‘lim va mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg‘ulotlari			Attestatsiya	
			Ma’ruza	Amaliy yo‘nalishdagi mashg‘ulotlar			
				Amaliy mashg‘ u-lot	Simulyatsion o‘quv	Seminar	
1	Mavzu: Ovqat hazm qilish a’zolarining	6	2	2			2

	funksional holati va uning buzilish turlari. Disfagiya.					
2	Mavzu: Dispepsiya.	6		6		
3	Mavzu: Qorindagi og'riqlarni tahlil qilish. O'tkir qorin sindromi.	6	2	4		
4	Mavzu: Qorindagi ogriqlar. Qorindagi qaytalanib turuvchi va surunkali og'riqlar.	6		6		
5	Mavzu: Qorindagi og'riqlar bilan kechuvchi urologik va ginekologik kasalliliklar.	6		6		
6	Mavzu: Ichak disfunktsiyasi sindromi	6	2	4		
7	Mavzu: Ichak disfunktsiyasi sindromi. Boshqa turli sabablarga bog'lik bo'lgan diareyalar sabablari	6		6		
8	Mavzu: Bolalarda ko'p uchraydigan ichak disfunktsiyasi sindromi.	6		6		
9	Mavzu: Sariqlik sindromi. Sariqliknинг turli guruhlarining qiyosiy tashxisi.	6	2	4		
10	Mavzu: Jigar sariqligi. Jigar sariqliklarining o'zaro qiyosiy tashhislash mezonlari.	6		6		
11	Mavzu: Jigar osti sariqliklar. Jigar osti sariqliklarining o'zaro qiyosiy tashxislash	6		6		

	mezonlari						
12	Mavzu. Gepatomegaliya sindromi. Jigar sirrozlari va uning og‘ir asoratlari. Jigar o‘smalari	6		4			2
	JAMI	72	8	60			4

1-Mavzu. Ovqat hazm qilish a’zolarining funksional holati va uning buzilish turlari. Disfagiya. Disfagiya bilan kechuvchi kasalliklarni tashxislash va davolash tamoyillari. Funktsional va organik turdagи disfagiyalar. Ezofagit, reflyuks-eozofagit, gastroezofageal reflyuks kasalligi, qizilo‘ngach o‘smalari, yot jism. Klinik kechishi, tashxislash, differentsiyal tashxislash, bemorlarni olib borish. OSh taktikasi.

2-Mavzu. Dispepsiya. Dispepsiya bilan kechuvchi kasalliklarni tashxislash va davolash tamoyillari. Dispepsiyaning turlari. Fuktsional jig‘ildon va gastroduodenal buzilishlar (jig‘ildon qaynashi, ko‘krakdagi funksional og‘riqlar, aerofagiya, kekirish, oshqozonning harakat funktsiyasining buzilishlari). Dispepsiyanı tashxislash va davolash tamoyillari.

3-Mavzu: Qorindagi og‘riqlarni tahlil qilish. O‘tkir qorin sindromi. Oshqozon ta’sirlanish sindromi. Qorindagi o‘tkir og‘riqlarda o‘t qopi sanchig‘i, o‘tkir pankreatit, appenditsit, ichak tutilishida tasniflash, klinik kechishi, qiyosiy tashhislash va davolash. Shifokor taktikasi.

4-Mavzu: Qorindagi ogriqlar. Qorindagi qaytalanib turuvchi va surunkali og‘riqlar. Oshqozon va 12 barmoqli ichak yara kasalligi, surunkali gastritlar, o‘t chiqarish yo‘llari diskineziyasi, surunkali xoletsistit va pankreatit. Tasniflash, klinik kechishi, qiyosiy tashhislash va davolash. Shifokor taktikasi.

5-Mavzu: Qorindagi og‘riqlar bilan kechuvchi urologik va ginekologik kasalliklar. Buyrak va siydik yo‘lining sanchig‘i, sistit, o‘tkir endometrit, bachadondan tashqari homiladorlik, tuxumdon apopleksiysi, og‘riqli hayz. Tasniflash, klinik kechishi, qiyosiy tashhislash va davolash. Shifokor taktikasi.

6-Mavzu. Ichak disfunktsiyasi sindromi. Ichak faoliyatining buzilish turlarini erta aniqlash va patogenetik davo o‘tkazish. Ichak kasalliklari. Qabziyat, diareya sindromlari. Ta’sirlangan ichak sindromi. Nospetsifik yarali kolit, Kron kasalligi, surunkali enteritlar. Klinik kechishi, tashxislash, differentsiyal tashhislash, davolash. Shifokor taktikasi. Qabziyat va diareya sabablari, kechishi, qiyosiy tashxislash, diagnostika va davolash. Keksalarda va bolalarda kechish xususiyatlari, OSh taktikasi.

7-Mavzu: Ichak disfunktsiyasi sindromi. Boshqa turli sabablarga bog‘lik bo‘lgan diareyalar sabablari, kechishi, qiyosiy tashxislash, diagnostika va davolash.

8-Mavzu: Bolalarda ko‘p uchraydigan ichak disfunksiyasi sindromi. Malabsorbsiya va seliakiya, ichak ta`sirlanish sindromi, qabziyat va diareya sabablari, kechishi, qiyosiy tashhislash, diagnostika va davolash. OSh taktikasi

9-Mavzu. Sariqlik sindromi. Sariqlikning turli guruhlarining qiyosiy tashxisi. Organizmda billirubin almashinushi. Sariqlikka chalingan bemorlarda kuzatiladigan o‘zgarishlar. Gemolitik, parenximatoz, mexanik sariqliklar. Klinik kechishi, differential tashxislash, tashxislash, OSh taktikasi.

10-Mavzu: Jigar sariqligi. Jigar sariqliklarining o‘zaro qiyosiy tashhislash mezonlari. O‘tkir va surunkali virusli gepatitlar. Surunkali toksik gepatitlar. Nasliy pigmentli gepatozlar. Klinik kechishi, differential tashxislash, tashxislash, OSh taktikasi

11-Mavzu: Jigar osti sariqliklar. Jigar osti sariqliklarining o‘zaro qiyosiy tashxislash mezonlari. Jigar osti sariqliklar (o‘t-tosh kasalligi, xoletsistit, o‘tkir xolangit, sklerozlovchi xolangit). O‘tkir va surunkali pankreatitlar va oshqozon osti bezi boshchasi raki, klinik kechishi, differential tashxislash, tashhislash, OSh taktikasi.

12-Mavzu. Gepatomegaliya sindromi. Jigar sirrozlari va uning og‘ir asoratlari. **Jigar o‘smalari.** Jigar sirrozi klassifikatsiyasi, kasallikning kechishi, jigar etishmovchiligi. Jigar sirrozi og‘irlik darajasini baholash uchun Chayld-Pyu shkalasi bo‘yicha tasniflash. Jigar o‘smalari (birlamchi gepatotsellyulyar rak, jigarning metastatik o‘smalari), klinik kechishi, differential tashxislash, tashxislash, OSh taktikasi, dispanzerizatsiya.

3.2. Simulyatsion kurs (tibbiy trening) kurs mazmuni

Nº	Simulyatsiya uchun maxsus anjomlar	O‘SKni o‘tkazish joyi	Shakllanadigan kasbiy ko‘nikmalar
	Tonometr, fonendoskop, inson gavdasi mulyaji, rektal tekshirish uchun mulyaj, tarozi, bo‘y o‘lchash moslamasi, santimetrlı lenta	Toshkent tibbiyot akademiyasining simulyatsion o‘qitish markazi	Ichki a’zolar palpatsiyasi (og‘riqli nuqtalarni aniqlash, qorin devori mushaklarining zo‘riqishi borligini baholash, a’zolar kattalashishi yoki o’smasimon hosila borligini aniqlash, Shyotkin-Blyumberg sinamasini o‘tkazish) Ichki a’zolar perkussiyasi (Kurlov bo‘yicha jigar perkussiyasi) Ichki a’zolar auskultatsiyasi Rektal tekshiruv

4.DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILIY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1.O'quv bazalari. Mavzuli malaka oshirish sikllari Toshkent tibbiyot akademiyasining Vrachlar malakasini oshirish kafedrasida amalga oshiriladi. Ushbu kafedraning o'quv bazalari Toshkent shahrining № 9- va № 16-oilaviy poliklinikalarida joylashgan.

№ 9-sonli oilaviy poliklinika Toshkent shahrining Mirzo Ulug'bek tumanida joylashgan bo'lib, 39250 aholiga xizmat ko'rsatadi, 2650 kv.m maydonga ega va 1 smenada 180 ta bemor qabuliga mo'ljallangan. № 16-sonli oilaviy poliklinika Toshkent shahrining Olmazor tumanida joylashgan bo'lib, 35720 ta aholiga xizmat ko'rsatadi, 7156 kv.m maydonga ega va 1 smenada 320 ta bemor qabuliga mo'ljallangan.

Har ikkala o'quv bazasi o'quv jarayoni amalga oshirish uchun kerak bo'lgan jihozlar, hamda mulyajlar, kompyuterlar, proyektor, doska, flipchartlar, kutubxonalar, jarrohlik va ginekologik muolajalar uchun asboblar, elektrokardiograf, pikfloumetr, oftalmo-otoskop, kamerton kabilar bilan ta'minlangan.

Har ikki o'quv bazasidagi auditoriyalar umumiy soni – 10 ta, mebel jihozlari, doskalar, 20 ta kompyuter, 2 ta proektor va boshqa tashkiliy texnika bilan jihozlangan. O'quv auditoriyalaridan tashqari, 2 ta kompyuter xonalari va 2 ta kutubxonalar bor.

Shu bilan birga, har ikkala oilaviy poliklinikalarda rentgen-apparatlar, flyurografiya, UTT, elektrokardiograflar, klinik va bioximik laboratoriylar bor.

4.2.Dastur bo'yicha auditoriya mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati: simulyatsion jihozlar, multimedia jamlanmasi, o'quv doska, flipchat, marker. Modullar bo'yicha tavsiya qilinadigan o'quv uslubiy hujjatlar, tarqatma materiallar, nazorat savollari, adabiyotlar elektron nusxada saqlanadi.

Modul mavzusi	Mashg'ulotda qo'llashga tavsiya etilgan o'quv jihozlari
1 Mavzu: Ovqat hazm qilish a'zolarining funksional holati va uning buzilish turlari. Disfagiya. Disfagiya bilan kechuvchi kasalliklarni tashxislash va davolash tamoyillari.	
2 Mavzu: Dispepsiya. Dispepsiya bilan kechuvchi kasalliklarni tashxislash va davolash tamoyillari	Multimediya, o'quv doskasi, flipchart, markerlar, tonometr, fonendoskop, inson gavdasi mulyaji, tarozi, bo'y o'lhash moslamasi, elektrokardiograf, rektal tekshirish uchun mulyaj, santimetrlı lenta
3 Mavzu: Qorindagi og'riqlarni tahlil qilish. O'tkir qorin sindromi. Qorindagi qaytalanib turuvchi va surunkali og'riqlar. Qorindagi og'riqlar bilan kechuvchi urologik va ginekologik kasalliklar.	
4 Mavzu: Ichak disfunktsiyasi sindromi. Ichak faoliyatining buzilish turlarini erta aniqlash va	

patogenetik davo o‘tkazish.	
5 Mavzu: Bolalarda ko‘p uchraydigan ichak disfunktsiyasi sindromi. Sabablari, kechishi, qiyosiy tashhislash, diagnostika va davolash. OSh taktikasi	
6 Mavzu: Sariqlik sindromi. Sariqlikning turli guruhlarining qiyosiy tashxisi.	
7 Mavzu: Jigar va jigar osti sariqliklar. Jigar sariqliklarining o‘zaro qiyosiy tashxislash mezonlari.	
8 Mavzu: Gepatomegaliya sindromi. Jigar sirrozlari va uning og‘ir asoratlari. Jigar o‘smalari.	

4.3.Adabiyotlar ro‘yxati

4.3.1.Qonunchilik va me’yoriy-huquqiy hujjatlar ro‘yxati

2.Sog‘lijni saqlash xodimlari malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash tizimi faoliyatini tashkil etish va boshqarishga qo‘yiladigan davlat talablari;

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 5.05.2017 yildagi “O‘zbekiston Respublikasida tibbiy ta`lim tizimini yanada isloh qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2956-son qarori;

4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 7.12.2018 yildagi № 5590-sonli “O‘zbekiston Respublikasi sog‘lijni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni;

5.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.05.2019 yildagi PQ-4310, “Tibbiyot va Farmasevtika ta‘limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” qarori,

6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.04.2020 yildagi PQ-4666, “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzlusiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora tadbirlari to‘g‘risida” qarori

7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.09.2017 yildagi № 769-sonli “Tibbiy kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori;

8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 13.09.2017 yildagi № 718-sonli “Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalarida tibbiy xizmatlar sifatini yaxshilashga, o‘tkazilayotgan profilaktika tadbirlarining samaradorligi uchun mas‘uliyatni oshirishga doir qo‘sishma chora-tadbirlar to‘g‘risida”,

9. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘lijni saqlash vazirligining 2020-yil 15.06. N160 Buyrug‘i “Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzlusiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo‘yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to‘g‘risida”,

10. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘lijni saqlash vazirligining 2020 yildagi № 363-sonli va 2021 yil 15.02. dagi №31-sonli “O‘zbekiston Respublikasi Sog‘lijni saqlash vazirligining tizimidagi tibbiyot muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjatlarni tasdiqlash haqida” buyrug‘i;

O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 2022-yil 17.01 N16 sonli buyrug‘i,

“O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi tizimidagi ambulatoriya-poliklinika muassasalarida yuritiladigan tibbiy hisob hujjat shakllarini takomillashtirish to‘g‘risida

11.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Tibbiyot muassasalari xodimlarini moddiy qo‘llab-quvvatlash hamda rag‘batlantirishni kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022 yil 17 maydagi PF-136-son Farmoni ijrosini ta`minlash to‘g‘risida

12. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining 08.09.2017 yildagi № 517-sonli “Toshkent shahar ko‘p tarmoqli markaziy va oilaviy poliklinikalar faoliyatini tashkil etish haqida” buyrug‘i;

13. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-2021 yillarda O‘zR rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi; O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma`naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘s sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 yil;

14.“Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘sishimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Farmoni;

15. “Dori vositalarni noqonuniy aylanishining oldini olish choralarini kuchaytirish to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.09.2019 yildagi Qarori;

16.“Huquqiy monitoringning zamonaviy mexanizmlari asosida qonun hujjatlari ijrosining samaradorligini oshirish chora tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.11.2019 yildagi Qarori;

17.“Reproduktiv yoshdagi ayollar, homiladorlar va bolalarga ko‘rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirish va ko‘lamini yanada kengaytirish to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 09.11.2019 yildagi Qarori;

18.“2017-2021-yillarda mamlakatimizni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi” O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 07.02.2017 yildagi Farmoni;

19.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ko‘tarilgan yoshlar ma`naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘s sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta tashabbus loyihasi, 2019 y.

20. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo‘sishimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 06.09.2019 yildagi Farmoni;

21. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 7.12.2018 yildagi № 5590-sonli “O‘zR sog‘liqni saqlash tizimini tubdan takomillashtirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmoni;

22. O‘zbekiston Respublikasi SSVning 18.09.2017 yildagi №535-sonli “BTSYO muassasalarida profilaktik chora-tadbirlarning samaradorligi uchun mas’ulligini oshirish choralarini to‘risida” buyrug‘i va boshqa me’yoriy hujjatlar.

23. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 noyabrdagi PQ-4887-son qarori aholining sog‘lom ovqatlanishini ta’minlash BO‘YICHA qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida

24. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.07.2021 y. PQ-5199-son "Sog‘liqni saqlash sohasida ixtisoslashtirilgan tibbiy yordam ko‘rsatish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi Qarori

25. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi PF-6110-son Farmoni Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalari faoliyatiga mutlaqo yangi mexanizmlarni joriy qilish va sog‘liqni saqlash tizimida olib borilayotgan islohotlar samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida

26. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 7 dekabrdagi PF-5590-son Farmoni 2019-2025 yillarda O‘zbekiston Respublikasining sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirish kontseptsiyasi

27. 2022 yil 18 mart Xalqaro forumlar saroyida Prezident Shavkat Mirziyoev ishtirokida "Tibbiyotdagি islohotlar - inson qadri uchun" mavzusidagi ochiq muloqot

28. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 2 oktyabrdagi PQ-4847-son qarori Sog‘liqni saqlash sohasida Davlat boshqaruvi tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida

29. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi PQ-4891-son qarori Tibbiy profilaktika ishlari samaradorligini yanada oshirish orqali jamoat salomatligini ta’minlashga oid qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida

30. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi PQ-4890-son qarori Sog‘liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug‘urtasi mexanizmlarini sirdaryo viloyatida joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida

31. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 25 maydagi PQ-5124-son qarori Sog‘liqni saqlash sohasini kompleks rivojlantirishga doir qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida

4.3.2.Dasturda ko‘zda tutilgan modular bo‘yicha tavsiya qilinadigan o‘quv-uslubiy hujjatlar va materiallar ro‘yxati

1. Umumiy amaliyot vrachi qo‘llanmasi 2011 y, 1 tom, 14 bo‘lim 318-335 b
2. “Ichki kasalliklar” Gadaev A.G. Toshkent 2014 y.
3. Spravochnik vracha obshey praktiki 2010 y, 272-292 st.
4. “Umumiy amaliyot vrachlari uchun amaliy ko‘nikmalar to‘plami” A.Gadaev, X.Axmedov. “Muxarrir nashriyoti” Toshkent 2010 y., 101-125 bet.
5. “Umumiy amaliyot vrachlari uchun ma’ruzalar to‘plami. Abdigaffar Gadayev. Toshkent Muxarrir nashriyoti 2010 y.
6. Umumiy amaliyot vrachi qo‘llanma. F.G.Nazirov, A.G. Gadayev
7. “Obshaya vrachebnaya praktika” po Djonu Nobelyu. Dj.Nobel taxriri ostida. Ingliz tilidan tarjima. – M., Praktika, 2005 y, 875-986 bet.
8. “Spravochnik vracha obshey praktiki” Dj.Merta. ”Praktika” nashriyot uyi. M., 1998 y. 333-348, 370-385, 488-504 bet.
9. “Spravochnik- putevoditel praktikuyushego vracha” 2000 bolezney ot A do YA”.. M.GEOTAR-MED.1999 y. И.Н.Денисов., Э.Г.У
10. “Vnutrennie bolezni” po Tinsli R.Xarrisonu v dvux knigax. Ingliz tilidan tarjima. – M., Praktika, Moskva, 2002 y

11. Клинические рекомендации для практикующих врачей, основанные на доказательной медицине. 2002 й., 324-341 б.
  12. Клинические рекомендации и фармакологический справочник. I.N.Denisov, Yu.L.Shevchenko, F.G.Nazirov. Moskva nashriyot guruhi Geotar-Media 2005, 259-308 б
  13. Меъда ичак касалликлари бўйича клиник протоколлар тўплами. 2016 й, “Soglikni saqlash tizimi ta’minlash (Salomatlik -3)” loyihasi.
  14. Сборник клинических протоколов по желудочно-кишечнқм заболеваниям. 2015 г. Проект “Совершенствование системы здравоохранения (Здоровье-3”
  15. Shoshilinch tibbiyoty yordam kursatish buyicha qullanma (protokollar klinikasi) 1 jild “Ozbekiston” 2019 y.
16. «Неотложная помощь» Moskva AST nashriyoti 2022 S.S. Vyalov.
  - 17.“ Основы семиотики заболеваний внутренних органов” Strutinskiy A.V., Baranov A.P., Roytberg G.E., «GFGBOU VO 1-MGMU im.I.M.Sechenova”, 2017 y.
  - 18.“ Внутренние болезни: дифференциальная диагностика и лечение” Bokarev I.N. «GFGBOU VO 1-MGMU im.I.M.Sechenova”, 2015 y.
  - 19.“Клиническая фармакология” KukesV.G. Va «GFGBOU VO 1-MGMU im.I.M.Sechenova”, 2015 y.
  - 20.“ Внутренние болезни”. 1-tom. Ryabov S.I. Sankt-Peterburg. Spets.lit., 2015 y.
  - 21.“ Внутренние болезни”. 2-tom. Ryabov S.I. Sankt-Peterburg. Spets.lit., 2015 y.
  - 22.“ Госпитальная терапия”. Gordienko A.V. Sankt-Peterburg. Spets.lit., 2016 y.
  - 23.«Атлас клинической гастроэнтерологии» Forbs A., Misievich Dj.Dj., Kompton K.K. va b. Ingliz tilidan tarjima. /V.A. Isakov taxriri ostida, “FGBOU VO 1-MGMU im. I.M. Sechenova”, 2010 y.

4.3.3.O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari

- 1.Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat`iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. T.: O‘zbekiston, 2017 y., 104 b.
- 2.Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: O‘zbekiston,2017 y., 488 b
- 3.Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T.:2016 y., 56 b.
- 4.Mirziyoev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. Toshkent, O‘zbekiston. 1-tom, 2017 yil, 596 bet
- 5.Mirziyoev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. Toshkent, O‘zbekiston. 2-tom, 2018 yil, 512 bet
- 6.Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta`minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zR Konstitutsiyasi qabul qilinganligining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagи ma’ruza. Toshkent, O‘zbekiston. 2017 yil, 50 bet
- 7.Karimov I.A. Tarixiy xotira va inson omili – buyuk kelajagimizning garovidir. – T.: O‘zbekiston, 2012.
- 8.Karimov I.A. Ona yuritimizning baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo‘lida xizmat qilish – eng oliy saodatdir. T.:O‘zbekiston, 2015.

4.3.4. Internet-resurslar

1. Internal Medicine Pearls Clay B. Marsh 1993
2. Handbook of Ambulatory Medicine ed. Philip D. Zieve 1995
3. Textbook of Internal Medicine Editor-in-Chief William N. Kelley 1997
4. Textbook of famali Medicine Robert UYU Rakel.David P. Rakel.2016
5. Textbook of Harrison principles of internal medicine 19th edition. 2015

5. YAKUNIY ATTESTATSIYA

5.1. Yakuniy attestatsiyaga qo‘yiladigan talablar

Yakuniy attestatsiya - kurs yakunida mutaxassislik bo‘yicha nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarni tinglovchilar tomonidan o‘zlashtirish darajasini baholash usuli bo‘lib, tinglovchi tomonidan o‘quv reja va dastur asosida o‘qitilgan modullar bo‘yicha egallangan nazariy va amaliy bilimlar, kasbiy kompetentsiya, klinik fikrlash qobiliyatini rivojlanganlik darajasi, olingan bilimlarni amaliy masalalarni hal qilishda qo‘llash mahorati aniqlash va o‘qitish samaradorligini baholashni ko‘zda tutadi. Har bir tinglovchi tasdiqlangan o‘quv reja va dasturlarga muvofiq yakuniy attestatsiyadan o‘tishi shart.

Yakuniy attestatsiya sinov (zachyot) bilan yakunlanadigan mavzuli malaka oshirish kurslarida sinov suhbat, test va amaliy ko‘nikmalarni bajarish shaklida o‘tkazilib, o‘tish bali - 70 ball etib belgilangan.

Yakuniy attestatsiya va boshqa nazorat turlarini o‘tkazish tartibi malaka oshirish va qayta tayyorlash ta`lim muassasasi o‘quv-uslubiy kengashida muhokama qilingan, tasdiqlangan va ishchi o‘quv dasturlarida aniq keltirilgan “Tinglovchilarning kasbiy bilim va ko‘nikmalarini baholash to‘g‘risidagi nizom” da ko‘rsatilgan baholash mezonlari asosida bajariladi.

Yakuniy attestatsiya quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

- 1- test sinovi;
- 2- amaliy ko‘nikmani baholash;
- 3- yakuniy suhbat (vaziyatli masalalarni echish).

Test sinovi – malaka oshirish mutaxassisligi bo‘yicha kafedrada ishlab chiqilgan test banki asosida o‘tkaziladi. Test sinovi natijalari quyidagicha baholanadi: to‘plangan to‘g‘ri javoblar hajmi umumiy test topshiriqlari ulushining 70% i va undan ortig‘ini tashkil etganda - “o‘tdi”, 69% va undan kam natijaga erishilganda - “o‘tmadi” deb baholanadi. Tinglovchilarning tayanch bilimlarini aniqlash va yakuniy test sinovini o‘tkazish uchun mazkur malaka oshirish kursi o‘quv dasturi doirasida tuzilgan bir xil test topshiriqlari bankidan foydalaniladi. Tinglovchiga test topshiriqlari bankidan 50 tadan kam bo‘lmagan hajmda test savollari berilishi tavsiya etiladi. Test sinovidan o‘tgan tinglovchilar yakuniy attestatsiyaning amaliy ko‘nikmani baholash bosqichiga qo‘yiladi.

Amaliy ko‘nikmani egallash darajasini baholashda tibbiyot va farmatsevtika kadrlari malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo‘yiladigan amaldagi Davlat talabi va malaka talablari doirasida tinglovchi tomonidan amalga oshirilishi lozim ko‘nikmalar sinovdan o‘tkaziladi. Baholash natijalari “o‘tdi” va “o‘tmadi” deb belgilanadi. Amaliy ko‘nikmalarni bajarish algoritmi bo‘yicha biron bir qadamni noto‘g‘ri bajargan yoki bajarmagan tinglovchi yakuniy attestatsiyaning mazkur

bosqichidan “o‘tmagan” deb hisoblanadi va keyingi yakuniy suhbat bosqichiga kiritilmaydi.

Yakuniy suhbat bosqichida tinglovchiga har biri 5 ta savoldan iborat 2 ta vaziyatli masala beriladi. Vaziyatli masalalarni echish natijasi mazkur vaziyatli masalada belgilangan savollarga berilgan to‘g‘ri javoblar soni asosida shakllantiriladi. Nazoratning ushbu turi berilgan umumiy to‘g‘ri javoblar soni 7 ta (70%) va undan ortiq bo‘lganda – “o‘tdi”, 6 ta va undan kam bo‘lgan hollarda – “o‘tmadi” sifatida baholanadi.